

=====

Софийски университет “Св. Климент Охридски”

=====

РЕЦЕНЗИЯ

върху **дисертационен труд** за получаване на образователната и научна степен “**доктор**” в професионално направление 3.6 “Право”
Научна специалност:Криминалистика

Автор на дисертационния труд: Светослав Донов Василев – докторант към катедра НПН в ЮФ на СУ.

Тема на дисертационния труд: “Експертизи при разследване на престъпления против стопанството”.

Рецензент : проф. д.ю.н. Костадин Кирилов Бобев

1. Актуалност и значимост на разработения научен проблем.

Съдебната експертиза като процесуална дейност и способ за доказване намира широко приложение в наказателното и гражданското производство. Тя няма алтернатива при събирането, изследването и проверката на различни материални и нематериални следи от престъплението, установяването на механизма и динамиката на образуването им, както и за установяване на закономерната им връзка с конкретно престъпно деяние. Нейното възлагане на специалисти, притежаващи знания в различни научни области показва, че разследването и съдебната практика се нуждаят от съвременни научни методи, технически средства и идентификационни системи за пълно и обективно експертно заключение.

Изборът на тема за дисертационно изследване в областта на съдебната експертиза ни показва колко важна и съществена е ролята ѝ

при разследването на престъпления против стопанството. В това отношение докторантът е отчетел високите изисквания на европейските стандарти за способите, които се прилагат за разследване на престъпленията и идентифицирането на техния извършител.

Дисертационният труд е с **подчертана и безспорна актуалност**, която се определя от наличието на проблеми, свързани с организацията, планирането, назначаването и извършването на експертизата, с квалификацията на вещите лица, с взаимодействието между компетентните органи и експертите и други въпроси, на които Светослав Василев дава категоричен, убедителен и компетентен отговор.

Целта дисертационното изследване в определено отношение обхваща по-широк кръг от въпроси, като в някои моменти излиза извън обхвата на заглавието. Това може да бъде оценено само като положителен подход за решаване на конкретни задачи, свързани с експертизата, както и към стремежа на автор да бъдат анализирани и гранични области на научни знания, отнасящи се до по-ефективно прилагане на различни тактически способности за разследване на престъпления против стопанството.

2. Обща характеристика на дисертационния труд.

Представената за рецензия дисертация е в обем от 222 машинописни страници, включващи: увод, четири глави, заключение и списък на литературни източници от 106 заглавия. В увода са посочени целите, задачите и източниците за емпирична информация, получена чрез анализиране на 278 досъдебни производства за престъпления против стопанството с участието на разследващи полицаи от МВР и следователи от НСлС и следствения отдел на СГП. Представена е изватка на видовете експертизи, чиито брой надвишава 560 експертни заключения. Прави впечатление големия брой съдебно-счетоводни и

финансово-икономически експертизи (общо 135), оценителните-156, експертизите на носители на дигитална информация - 182 броя. Недостатъчно обаче е използването на криминалистичните експертизи - общо 20 броя, въпреки че много въпроси на престъпленията против стопанството налагат назначаването и извършването на почеркови експертизи и експертизи за техническо изследване на документи;

В глава I на дисертацията са изведени основните състави на престъпленията против стопанството в отделните отрасли на икономиката, митническият режим и кредитната система. Анализирани са признаците от обективна и субективна страна на съставите и са съпоставени с тези на сходни престъпления. В глава II са изследвани тактическите действия на органите на досъдебното производство и са очертани проблемите, които съпътстват прилагането на различни способности за доказване. Тук авторът е посочил важни за разследването тактически подходи и предлага ефективни начини за недопускане на констатираните при изследването слабости и грешки;

В глава III и IV са изследвани и анализирани практиките за назначаване и използване на традиционни криминалистични и съдебно-счетоводни експертизи, както и експертизи на информационни носители. Задълбочено и професионално докторантът подхожда при анализирането на международните стандарти за оформяне на вещите мнения, извежда и посочва новите изисквания за компетентност на вещите лица, оформянето на протоколите за извършените експертизи и мениджмънт контрола за лабораторния анализ. Систематизирани са проблемите и са направени изводи, обобщения и предложения за усъвършенстване на наказателноправната уредба, касаеща организацията на експертната дейност, подготовката и подбора на вещи лица и

регламентите за по-строги изисквания при назначаването на повторни експертизи;

3. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

3.1 Новост за науката

- В представената за рецензия дисертация за първи път, обосновано и всеобхватно е изследвано и подкрепено с примери виждането за ролята и значението на експертизата в събирането и проверката на доказателствени материали във фазата на досъдебното производство при престъпления против стопанството. В подкрепа на това е направен паралел с положителната чуждестранна практика по отношение на методологията по планирането, организирането и извършването на съдебни експертизи;

- Анализирайки тактическите способности и правила за процесуално оформяне на обектите за документни експертизи Светослав Василев систематизира случаите на използването на високоефективни техники за оглед и оценка на инкриминираните обекти и сравнителните образци като предлага оригинално решение за формиране на експертни версии за станалото събитие още в етапа на изследователския процес;

- Новост са и предложенията за усъвършенстване на наказателно-правната уредба, която регулира международното сътрудничество по дела против стопанството. Високите проценти на откази и забавяне на отговорите за искана информация е сериозен проблем, който докторантът счита, че може да бъде преодолян само чрез разработване на нов документ, конкретизиращ правната помощ и взаимодействие с полицейските служби и компетентните европейски органи и органите на САЩ в сферата на изследваните престъпления;

3.2 Обогаляване на съществуващите знания

- Съществен научно-приложен принос са направените предложения за подобряване подготовката на вещите лица, на които се възлагат експертизи, свързани със средствата за анонимна и криптирана комуникация. Светослав Василев развива свои виждания за перспективите на развитие на екпертизите на електронни информационни носители. Специално внимание е отделил на електронните платежни инструменти и необходимостта от по-добро сътрудничество на вещите лица с оперативните и охранителните органи на полицията;

- По нов начин е интерпретирано изискването за правната оценка на експертното заключение. Без да влияе на крайния резултат, разследващият орган, според докторанта, може да извърши контрол само по отношение срока за представяне на екпертизата, изборът на паралелни методи и технологии, икономично използване на обектите при деструктивни анализи и даване на обективно заключение, съответстващо на поставените задачи;

- Съществени за полицейската и съдебната практика са предложенията за изграждане на електронна платформа за вещите лица по примера на Европол, където са систематизирани най-добрите практики, методи, технологии и документация, предоставяща възможност за бърза и компетентна комуникация.

Дисертационният труд на Светослав Василев има безспорна практическа насоченост. Резултатите от научните изследвания и обобщения могат да бъдат приложени непосредствено както в работата на разследващите органи и съда, така и в процеса на обучение на студенти по Право и Национална сигурност в Академията на МВР, СУ и други Висши училища и колежи.

По отношение **структурата и съдържанието** на представения автореферат, той напълно съответства на дисертационния труд. Изложени са целите, които авторът си е поставил с разработването на дисертацията и задачите, които се реализират в областта на разследването на престъпления против стопанството на Р България,

4. Критични бележки и препоръки

Към предложения за рецензиране труд могат да се направят някои незначителни бележки :

1. Част от цитираните български литературни източници се ползват като общи теоретични положения, а не като научни трудове, свързани с конкретната проблематика на дисертационното изследване.

2. Добре било авторът на дисертационния труд да отдели по-голямо внимание не само на идеята за създаване на експертни звена по извършване на експертизи на информационни носители, но и да развие по-подробно европейските изисквания за акредитацията им по международните ISO стандарти;

5. Заключение

Актуалността и научните приноси на разработения дисертационен труд са бесспорни. Доброто познаване на разработената проблематика са дали възможност на автора да направи задълбочено изследване на съществен проблем, свързан с действията по разследването и съдебните следствени действия.

Изложените научни приноси и направения задълбочен анализ на следствената и съдебната практика, свързани с престъпленията против стопанството и ролята на експертизата за тяхното разкриване и разследване ми дават основание да дам висока оценка на разработения от Светослав Василев труд и да определя неговата теоретична и

приложна стойност като напълно отговарящи на изискванията за придобиване на **образователната и научна степен “доктор”**.

6. Оценка на дисертационния труд

На основание на изложеното **давам категорична положителна оценка на разработения от Светослав Донов Василев дисертационен труд** и в съответствие на чл.14 от ЗРАСРБ и чл.43 от ППЗРАСРБ чрез уважаемото жури да бъде предложено на Ръководството на СУ “Св.Кл.Охридски” да утвърди защитата като успешна.

Отп. в 3 екз.

№ 1, 2 и 3 – СУ

Рецензент :

/проф. д.ю.н. К. Бобев/